

B9-0169/2024 }
B9-0170/2024 }
B9-0171/2024 }
B9-0176/2024 }
B9-0178/2024 }
B9-0180/2024 } RC1

13.3.2024

KÖZÖS ÁLLÁSFOGLALÁSRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

az eljárási szabályzat 132. cikkének (2) és (4) bekezdése alapján

amely a következő állásfoglalási indítványok helyébe lép:

B9-0169/2024 (S&D)

B9-0170/2024 (ECR)

B9-0171/2024 (The Left)

B9-0176/2024 (Verts/ALE)

B9-0178/2024 (Renew)

B9-0180/2024 (PPE)

az Oroszország által jogellenesen eltulajdonított román nemzeti kincsek
visszaszolgáltatásáról
(2024/2605(RSP))

**Michael Gahler, Eugen Tomac, Traian Băsescu, Siegfried Mureșan,
Ioan-Rareș Bogdan, Vasile Blaga, Daniel Buda, Cristian-Silviu Bușoi,
Gheorghe Falcă, Mircea-Gheorghe Hava, Marian-Jean Marinescu,
Dan-Ștefan Motreanu, Gheorghe-Vlad Nistor, Loránt Vincze, Iuliu**

RC\1298929HU.docx

PE760.481v01-00 }

PE760.482v01-00 }

PE760.483v01-00 }

PE760.487v01-00 }

PE760.489v01-00 }

PE760.491v01-00 } RC1

Winkler, Rasa Juknevičienė, Andrius Kubilius

a PPE képviselőcsoport nevében

Rovana Plumb, Dan Nica, Victor Negrescu, Mihai Tudose, Claudiu Manda, Adrian-Dragoș Benea, Carmen Avram, Maria Grapini, Corina Crețu

az S&D képviselőcsoport nevében

Vlad-Marius Botoș, Petras Auštrevičius, Fabio Massimo Castaldo, Dita Charanzová, Vlad Gheorghe, Bernard Guetta, Ilhan Kyuchyuk, Urmas Paet, Dragoș Pîslaru, Hilde Vautmans

a Renew képviselőcsoport nevében

Nicolae Ștefănuță

a Verts/ALE képviselőcsoport nevében

Cristian Terheș

az ECR képviselőcsoport nevében

Martina Michels

a The Left képviselőcsoport nevében

Az Európai Parlament állásfoglalására irányuló indítvány az Oroszország által jogellenesen eltulajdonított román nemzeti kincsek visszaszolgáltatásáról (2024/2605(RSP))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Oroszországról szóló korábbi állásfoglalásaira,
- tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre (EUMSZ) és különösen annak 6., 36. és 167. cikkére,
- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre (EUSZ) és különösen annak preambuluma és 3. cikkének (3) bekezdésére,
- tekintettel a kulturális javak fegyveres összeütközés esetén való védelméről szóló 1954. évi hágai egyezményre,
- tekintettel az Európa Tanács 1996. január 25-i Parlamenti Közgyűlésének „Oroszország Európa tanácsi tagság iránti kérelme” című 193. (1996) számú véleményére és az Európa Tanács 2012 október 2-i Parlamenti Közgyűlésének „Az Oroszországi Föderáció kötelezései és kötelezettségvállalásainak tiszteletben tartása” című 1896. (2012) számú állásfoglalására,
- tekintettel a baráti kapcsolatokról és együttműködésről szóló, 2003. július 4-i orosz–román szerződésre, valamint a román és orosz külügyminiszterek azt kísérő közös nyilatkozatára, amely létrehozta a román–orosz vegyes bizottságot a kétoldalú kapcsolatok történetéből eredő kérdések tanulmányozására, beleértve a román kincsek kérdését is,
- tekintettel a kulturális javak jogtalan behozatalának, kivételének és tulajdona jogtalan átruházásának megakadályozását és megelőzését szolgáló eszközökről szóló, az UNESCO Általános Konferenciájának 16. ülése által 1970. november 14-én elfogadott egyezményre,
- tekintettel a világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló, 1972. november 16-i UNESCO-egyezményre,
- tekintettel a tagállamok területéről jogellenesen kivitt kulturális javak visszaszolgáltatásáról és az 1024/2012/EU rendelet módosításáról szóló, 2014. május 15-i 2014/60/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvre¹,
- tekintettel a kulturális javak tiltott kereskedelme elleni uniós cselekvési tervről szóló, 2022. december 13-i bizottsági közleményre (COM(2022)0800),
- tekintettel az Európa Tanácsnak a kulturális örökség társadalmi vonatkozású értékéről

¹ HL L 159., 2014.5.28., 1. o.
RC\1298929HU.docx

szóló, 2005. október 27-i (CETS 199. sz.) keretegyezményére,

- tekintettel az Európa Tanácsnak a kulturális javak sérelméről szóló, 2017. május 19-i (CETS 221. sz.) egyezményére,
 - tekintettel a nemzetközi jognak az államok által elismert általános elveire, például a szuverenitás és a be nem avatkozás elvére, a jóhiszeműség elvére és a viták békés rendezésének elvére,
 - tekintettel eljárási szabályzata 132. cikkének (2) és (4) bekezdésére,
- A. mivel egy állam aranytartalékai kulcsfontosságú pénzügyi eszközként szolgálnak, stabilitást biztosítanak valutájának, és erősítik a nemzet gazdasági erejébe vetett bizalmat;
- B. mivel egy állam aranytartalékai egyedülálló és hosszú távú szerepet játszanak a pénzügyek és a gazdaság területén, és a nemzetek által fenntartott devizatartalékok kulcsfontosságú elemét képezik; mivel pénzügyi válságok idején a központi bank aranytartalékai biztonságos eszközként szolgálnak piaci zavarok esetén;
- C. mivel az EUSZ preambuluma kimondja, hogy az aláírók ösztönzést merítenek „Európa kulturális, vallási és humanista örökségéből”, „azzal az óhajjal, hogy elmélyítsék a népeik közötti szolidaritást, miközben történelmüket, kultúrájukat és hagyományaikat tiszteletben tartják”, valamint az EUMSZ 6. cikke a kultúrát „az Unió hatásköreinek típusai és területei” alá tartozó szakpolitikai területként említi, és kimondja, hogy az EU különböző, „a tagállamok intézkedéseit támogató, összehangoló vagy kiegészítő” intézkedéseket hozhat, mivel az EUMSZ 36. cikke értelmében a tagállamoknak előjoguk van arra, hogy joghatóságukon belül meghatározzák nemzeti kincseiket, és végrehajtsák a védelmükhöz szükséges intézkedéseket;
- D. mivel a „román nemzeti kincsek” kifejezés a Román Nemzeti Bank aranytartalékaihoz tartozó 91,5 tonna színaranyat, a királyi ékszerek és az arany önmagában vett értékén felül még numizmatikai és kulturális értéket is képviselő ritka érmék kollekción, illetve az ország nemzeti örökségéhez tartozó kulturális, vallási és levéltári javakat foglalja magában;
- E. mivel jogi indokok állnak fenn az olyan kulturális javak és nemzeti kincsek visszaszolgáltatására, amelyeket jogellenesen vittek ki valamely uniós ország területéről a hatályos jogszabályok vagy azon feltételek megsértése révén, amelyek alapján ideiglenes engedélyt adtak az országból való kivitelükre; mivel Románia követelése jogilag teljes mértékben érvényes az 1916-ban és 1917-ben Moszkvába szállított aranytartalékaira vonatkozóan;
- F. mivel a kincseket Oroszországban azzal a biztosítékkal tárolták, hogy azokat teljes mértékben vissza fogják téríteni, összhangban az aláírt dokumentumokkal, amelyek értéke azonos a nemzetközi szerződésekével;

- G. mivel Románia nemzeti kincseinek az Oroszország általi jogellenes eltulajdonítása a nemzetközi normák és szokások kirívó megsértését jelenti, minthogy az aranytartalékok, valamint a kulturális, vallási és levéltári javak jelentős gyűjteményének kivételes körülmények között történő letéti őrzés céljából történő kivitele egy megfelelően dokumentált és jogi szempontból érvényes hivatalos megállapodás tárgyát képezte, amely tartalmazta a visszaszolgáltatás jogi garanciáit is, és amelynek kötelezettségeit figyelmen kívül hagyták;
- H. mivel a román és orosz külügyminiszterek 2003. július 4-i közös nyilatkozatát követően a két fél létrehozott egy román–orosz vegyes bizottságot a kétoldalú kapcsolatok történetéből eredő kérdések tanulmányozására, beleértve az első világháború alatt Moszkvában elhelyezett román kincsek kérdését is; mivel 15 év alatt ez a bizottság mindössze öt alkalommal ülésezett, és utolsó ülésére 2019-ben került sor; mivel az e találkozók végén megkötött jegyzőkönyvekben az orosz fél elismerte Románia Oroszországi Föderációval szembeni követelését, és egyetértett abban, hogy a román fél által bemutatott dokumentumok olyan hiteles dokumentumok, amelyek nemzetközi szerződés formájában igazolják, hogy Románia Oroszországban letétbe helyezte kincseit, beleértve a nemzeti bankja kincsét is;
- I. mivel az Orosz Föderáció a Szovjetunió jogutódja, a Szovjetunió pedig a cári Oroszország jogi személyiségét vette át, így az Orosz Föderáció köteles visszaadni ezeket a Románia tulajdonát képező javakat;
- J. mivel az eltulajdonított román nemzeti kincsek visszaszolgáltatása nagy jelentőséggel bír az ország intézményi és nemzeti emlékezete szempontjából; mivel a származási országból jogellenesen elvitt kulturális örökség visszaszolgáltatása alapvető fontosságú a kulturális örökség egyetemes értékének védelme szempontjából;
- K. mivel a román nemzeti kincsek visszaszolgáltatásának elősegítéséhez testre szabott európai válaszra van szükség;
1. sajnálatosnak tartja, hogy Oroszország – a két állam közötti hivatalos kétoldalú megállapodások által kifejezetten előírt kötelezettségét megszegve – nem szolgáltatva vissza teljes mértékben a román nemzeti kincseket Romániának úgy, ahogyan az a nemzetközi jog és normák alapján elvárható lenne;
 2. sürgeti az Oroszországi Föderációt, hogy Románia 1916-ban és 1917-ben Oroszországba megőrzésre küldött nemzeti kincsei fennmaradó részét teljes mértékben szolgáltatassa vissza Romániának;
 3. emlékeztet arra, hogy Románia nemzeti kincseinek Oroszország általi jogellenes eltulajdonítása egyedi nemzetközi ügy, amikor egy másik országot megbíztak egy állam monetáris aranytartalékainak és az adott állam kulturális, vallási és levéltári nemzeti öröksége részét képező tárgyaknak a letéti őrzésével egy jogilag érvényes, visszaszolgáltatásra vonatkozó jogi garanciákat előíró megállapodás alapján, de a kötelezettségeket végül nem teljesítették, megsértve ezzel a nemzetközi normákat és szokásokat;

4. elismeri, hogy az első világháború nehéz időszakaiban 1916-ban és 1917-ben Oroszországba letéti őrzésbe helyezett nemzeti kincsek a birodalmi Oroszország által a szállítás biztonságára, a letéti őrzés biztonságára és a Romániának való visszaszolgáltatás biztonságára vonatkozóan adott garanciával együtt az aranytartalékok és az örökség részét képező tárgyak jogellenes eltulajdonítását jelentő páratlan nemzetközi ügy és a román társadalmat folyamatosan aggasztó kérdés;
5. megjegyzi, hogy az első világháború arra kényszerítette az akkori román kormányt, hogy Románia nemzeti kincseit egy szövetséges államra bízta, hogy megvédje azokat a megsemmisüléstől; emlékeztet arra, hogy a háborús nehézségek idején több tucat vasúti kocsival szállította Románia nemzeti kincseinek nagy részét a cári Oroszországba a béke bekövetkeztéig történő letéti őrzés céljából, a Román Nemzeti Bank aranytartalékait részletesen dokumentáló leltárral együtt, az Oroszország által a védelemre és a visszaszolgáltatásra adott garancia mellett, amint azt akkor más államok is tanúsították; hangsúlyozza, hogy a jogilag orosz letéti őrzés alá helyezett nemzeti kincsek a Román Nemzeti Bank tartalékaihoz tartozó 91,5 tonna színaranyból, ékszerek és ritka érmék királyi gyűjteményeiből, valamint felbecsülhetetlen értékű kulturális és történelmi javakból, például állami archívumokból, dokumentumokból, értékes történelmi kéziratokból, a nemzeti örökség részét képező festményekből, ritka könyvekből és sok köz- és magánintézmény gyűjteményeiből állt, amelyek a román történelem több mint öt évszázadát ölelték fel;
6. hangsúlyozza, hogy az első világháborút követő diplomáciai tárgyalásokra irányuló több kísérlet ellenére Oroszország soha nem szolgáltatta vissza teljes mértékben a román nemzeti kincseket, ahogyan azt a két állam közötti hivatalos kétoldali megállapodás jogilag előírta;
7. megjegyzi, hogy az Oroszország által jogellenesen eltulajdonított nemzeti kincsekhez tartozó kulturális, vallási és levéltári javak némelyikét 1935-ben és 1956-ban visszaszolgáltatták Romániának; kiemeli azonban, hogy a kincsek Oroszországnak történő átadásakor aláírt jegyzőkönyvek ellenére mindeddig a Román Nemzeti Bank tartalékainak részét képező 91,5 tonna kinnlévő színaranyból semmit sem szolgáltattak vissza;
8. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a román–orosz közös szakértői bizottság létrehozása ellenére, amelynek feladata e kérdés megvitatásának lehetővé tétele, a román nemzeti kincsek – köztük a Román Nemzeti Bank illegálisan eltulajdonított aranytartalékainak – a Románia és Oroszország közötti kétoldali diplomáciai csatornákon keresztül történő visszaszolgáltatására irányuló erőfeszítések Oroszország visszautasításába ütköztek, amely nem hajlandó visszaszolgáltatni a korábbi rezsimek által a visszaszolgáltatásra vonatkozóan aláírt jegyzőkönyvek figyelmen kívül hagyásával jogellenesen megtartott kincseket;
9. kiemeli, hogy az uniós szerződésekben foglaltaknak megfelelően különös figyelmet kell fordítani a tagállamok nemzeti kincseinek megőrzésére;
10. üdvözli, hogy az EU jelentős erőfeszítéseket tesz a nemzeti, kulturális és történelmi

örökség védelmére az uniós országok területéről jogellenesen elszállított kulturális és a nemzeti örökség részét képező javak visszaszolgáltatását szabályozó jogszabályok és együttműködési mechanizmusok végrehajtása révén, továbbá üdvözli a kulturális javak kereskedelme elleni küzdelemre irányuló erőfeszítéseit;

11. elismeri, hogy a 2014/60/EU irányelv a nemzeti kincsek és kulturális javak védelmére irányuló uniós kötelezettségvállalás kulcsfontosságú pillére, míg a kulturális javak kereskedelme elleni uniós cselekvési terv megerősítette az EU kulturális örökség védelme iránti szélesebb körű elkötelezettségét; hangsúlyozza, hogy a jogellenesen elszállított kulturális javakat vissza kell szolgáltatni, függetlenül attól, hogy azokat az Unión belül szállították-e el, vagy nem uniós országba vitték ki; megjegyzi, hogy bár az EUMSZ vonatkozó rendelkezései értelmében a jelenlegi uniós jogszabályok kiterjednek az egyik tagállam által 1993. január 1. előtt egy másik tagállamba jogellenesen elszállított kulturális javak és nemzeti kincsek visszaszolgáltatására, a román nemzeti kincsek hazaszállítása továbbra is különleges ügy, amely egyedi megoldást igényel; kiemeli, hogy a román nemzeti kincsek jogellenes eltulajdonításának kivételes jellege kiemeli azokat az egyedi sajátosságokat, amelyek testre szabott európai választ igényelnek a visszaszolgáltatásuk megkönnyítése érdekében, kiterjesztve ezáltal az uniós országok területéről jogellenesen elszállított kulturális javak visszaszolgáltatására vonatkozó uniós megközelítés hatályát;
12. hangsúlyozza, hogy a nem uniós államok által jogellenesen eltulajdonított kulturális javak és nemzeti kincsek visszaszolgáltatásához jelentős diplomáciai párbeszédre van szükség mind kétoldalú, mind nemzetközi fórumokon;
13. felhívja a Bizottságot, hogy terjessze ki a kulturális javak védelmére vonatkozó uniós politikák hatályát az államok közötti kétoldalú megállapodások alapján háború idején elszállított nemzeti kincsek visszaszolgáltatására is;
14. felhívja a Bizottságot és az Európai Külügyi Szolgálatot, hogy vegyék fel a román nemzeti kincsek visszaszolgáltatásának kérdését az EU és Oroszország közötti kapcsolatokat szabályozó kétoldalú diplomáciai napirendre, amint a regionális helyzet lehetővé teszi a felek közötti politikai párbeszéd újraindítását;
15. felhívja a Bizottságot, hogy alakítson ki konkrét szinergiákat a román állammal és a Román Nemzeti Bankkal és más érintett intézményekkel az erőfeszítések összehangolása és a közvetítés valamennyi diplomáciai eszközének igénybevétele érdekében, előmozdítva adott esetben az orosz partnerekkel folytatott kommunikációt, és megoldásokat keresve annak biztosítására, hogy a hiányzó nemzeti kincsek haladéktalanul visszajussanak oda, ahová tartoznak;
16. felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg annak lehetőségét, hogy a román–orosz vegyes bizottságban részt vevő, a román nemzeti kincsek visszaszolgáltatására irányuló tárgyalások lefolytatásával megbízott román képviselők partnereként lépjen fel;
17. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, az Európai Külügyi Szolgálatnak, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az

Európa Tanácsnak és Parlamenti Közgyűlésének, az Európai Biztonsági és
Együtműködési Szervezetnek és az Oroszországi Föderáció állami intézményeinek.